

חַת־ת לַיּוֹם רֵאשׁוֹן

פְּרִשְׁת דְּבָרִים

ג' מִנְחָם אָב, ה'תשפ"ב

מעוניינים להקדיש לזכות יקירכם? צרו קשר kidschitas.he@gmail.com

חֲמֵשׁ / ראשון עם רש"י

אָנוּ מִתְחִילִים כַּעַת אֶת הַחֲמֵשׁ הַחֲמִישִׁי בַּתּוֹרָה - חֲמֵשׁ דְּבָרִים! הַחֲמֵשׁ הַזֶּה שׁוֹנֶה וּמְכַנֶּה "מִשְׁנֵה תּוֹרָה". הַיּוֹת וּמִשֶּׁה חוֹזֵר בּוֹ עַל הַמְצוּוֹת וּמִזְכִּיר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַל מַה שֶּׁקָּרָה בַּמִּדְבָּר. כַּמּוּבָן כְּשֶׁצִּדִיק כָּמוֹ מִשֶּׁה מִדְּבַר - "שְׂכִינָה מִדְּבַר מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ" - ה' מִדְּבַר מִתּוֹכוֹ.

כָּל הַסֵּפֶר הוּא כָּמוֹ 'הַתּוֹעֲדוֹת' אַחַת אַרוּכָה שֶׁל מִשֶּׁה רַבְּנוֹ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַמְכִּין אוֹתָם לְבַחֵר בְּבַחֲרֵי הַנְּכוֹנוֹת כְּאִשֶּׁר יִכְנָסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לְמַרְוֹת שְׂמִשֶּׁה רַבְּנוֹ בְּעַצְמוֹ לֹא יָכַל לְהַכְנִס לְאֶרֶץ, הוּא רָצָה לְוֹדָא שְׂבָנֵי יִשְׂרָאֵל מוֹכְנִים לְאַתְגֵּר הַחֲדָשׁ שֶׁל מַגּוּרִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

מִשֶּׁה מִזְכִּיר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַטְּעוּיֹת שֶׁטְּעוּ בַּמִּדְבָּר כְּדִי שֶׁלֹּא יִטְעוּ בָּהֶם שׁוּב. הוּא רוֹצֵה לְוֹדָא שֶׁהֵם יִשְׁמְרוּ אֶת הַתּוֹרָה גַּם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

מִשֶּׁה חִפָּה עַד לְנִצְחוֹן בַּמִּלְחָמָה נֶגֶד סִיחוּן וְעוֹג כְּדִי שֶׁהֵם לֹא יַחְשְׁבוּ שֶׁהוּא רַק מוֹכִיחַ אוֹתָם עַל מַה שֶּׁעָשׂוּ לֹא נְכוֹן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בַּזֶּה כְּתַרוּץ כְּדִי שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. עַכְשָׁו, שֶׁהֵם כְּבָר מוֹכְנִים לְהַכְנִס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּכְבָר רָאוּ שֶׁכָּבְשׁוּ חֶלֶק מִמָּה שֶׁעֲתִיד לְהִיּוֹת, מִשֶּׁה מִזְכִּיר לָהֶם אֶת חֲטָאֵי הָעֵבֶר, כְּדִי שֶׁלֹּא יַחְזְרוּ עֲלֵיהֶם שׁוּב.

הַמְּלִים הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה, הֵן בְּעֵצָם שְׁמוֹת שֶׁל מְקוֹמוֹת, שְׁמֵרְמָזִים עַל הַחֲטָאִים שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲטְאוּ בַּמִּדְבָּר. בְּמָקוֹם לְבִישׁ אוֹתָם עַל יְדֵי כְּתִיבָה בְּמִפְרָשׁ בְּחֲמֵשׁ, הַחֲטָאִים מְרַמְזִים בְּשְׁמוֹת. לְדַגְמָא - שְׂנִי מְקוֹמוֹת הַמְּזַכְרִים בְּפָסוּק "תִּפְּל וְלָבָן". אָבֵל אֵין מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם כְּזֶה בְּשְׁמוֹת הַמְּזַכְרִים בְּכָל הַתּוֹרָה. הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה מְרַמְזִים לָנוּ עַל כֶּף שֶׁהַיְהוּדִים טָפְלוּ - הַתְּלוּנָנוּ דְּבָרִים לֹא נְכוֹנִים עַל הַמֶּן שֶׁהִיָּה לָבוֹן. בְּהַמְשָׁךְ מִשֶּׁה חוֹזֵר עַל מַעֲמַד הַר סִינַי, ה' אָמַר לָהֶם לְלַכֵּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְזֶה לֹא יְהִיָּה קֶשֶׁה לְהַגִּיעַ לָשֵׁם. אֵילוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ שׁוֹלְחִים אֶת הַמְּרַגְלִים הֵם אָפְלוּ לֹא הָיוּ צְרִיכִים לְהִלָּחֵם בְּאֶרֶץ.

זֶה הִיָּה הַזְּמַן שֶׁמִּשֶּׁה אָמַר שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לְהִיּוֹת הַשׁוֹפֵט הַיְחִיד עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּגִלְלָה שֶׁה' מַעֲנִישׁ אֶת הַמְּנַהִיגִים שֶׁל הָעָם אִם הֵם לֹא עוֹזְרִים לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְּבַר הַנְּכוֹן. מִשֶּׁה הִיָּה צְרִיךְ שׁוֹפְטִים נוֹסְפִים כְּדִי שֶׁיּוֹכַל לַעֲזוֹר לְכָל יְהוּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶת מַה שֶׁה' רוֹצֵה. מִשֶּׁה מְבַרֵךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם יִתְרַבּוּ וַיְהִיו עוֹד וְעוֹד.

תהלים / יום ג' לחדש פרקים י"ח- כ"ב

בפרק י"ט, ישנו פסוק המדבר על התורה: "תורת ה' תמימה, משיבת נפש". – התורה של ה' היא שלמה, וגורמת לנשמה להרגיש טוב.

האדמו"ר הזקן משתמש בפסוק הזה כדי להראות מפני מה הוא שמח כשחסידיים למדו את כל הש"ס (משניות וגמרא) בהרבה מקומות במהלך השנה. כשהתורה היא תמימה- משלמת (כשכל התורה נלמדת בשלמות) זה משמח את הנשמה!

אצל חסידים ישנו מנהג ללמד את כל הש"ס במשך שנה. המנהג הזה נקרא, חלוקת הש"ס. כל חסיד לוקח על עצמו גמרא אחת ללמד במהלך השנה. וכך יחד מסיימים ללמד את כל הגמרא! האם אתם יודעים איזו מסכת אבא שלכם לומד השנה?

זו גם הסבה מדוע עורכים סיומי מסכת במהלך תשעת הימים.

סיום של חלק בתורה מביא שמחה, ובימים אלו צריך למצא דרכים כיצד להגביר שמחה באופן המתיר על פי הלכה בתשעת הימים.

שמחה פורצת גדר- ושוברת את כל המחסומים, לכן עלינו לעשות כל ביכלתנו לגרום לימים עצובים אלו להפך לימי שמחה.

תניא / אגרת התשובה פרק י"א

למדנו שאדם צריך לעשות תשובה ותאה תשובה עילאה בזמנים שונים, בגלל שהם גורמים לרגשות שונים אצל האדם. תשובה תאה גורמת לאדם להרגיש רציני, ותשובה עילאה גורמת לנו להיות בשמחה. ולכן בדרך כלל הזמן של תשובה תאה הוא בלילה ותשובה עילאה במהלך התפלה בבקר.

היום האדמו"ר הזקן אומר לנו שאנו יכולים לחוש את הרגשות של שני סוגי התשובה **בו זמנית** בתפלה למרות שאלו רגשות מאד שונים. היות והם מגיעים עבור סבות שונות, הם לא יבלבלו אותנו. תשובה תאה מגיעה מכיון שיש לנו רחמנות על מה שהעברות שלנו גרמו, ותשובה עילאה בגלל שאנחנו כל כך שמחים שאנחנו יכולים עדין להיות קרובים לה'.

הנה ספור שמראה לנו כיצד נתן לחוש את שני הרגשות האלה בעת ובעונה אחת.

פעם אחת רבי שמעון בר יוחאי למד עם בנו רבי אלעזר. הם למדו סודות התורה אודות חרבן בית המקדש. כשרבי אלעזר שמע את הסודות, הוא הרגיש שמח ועצוב. הוא היה עצוב מכיון שבית המקדש נחרב, אבל שמח לשמוע את סודות ה' מהתורה הקדושה.

באותו אופן אנו יכולים להרגיש מתשובה עילאה ותשובה תאה בו זמנית. עוד דבר שגורם שתתכן אפשרות להרגיש את שני הרגשות האלו זה כשאנו בטוחים שה' יסלח לנו על מה שחטאנו, אנו לא עצובים אפילו עם תשובה תאה. אנו שמחים שאפילו שהעברות שלנו יכולות לגרום לגלות, ה' סולח לנו בכל מקרה. כך ששני אופני התשובה יכולים לגרום לנו להיות בשמחה ואנו יכולים כמובן לחוש את שניהם בזמן התפלה בעת ובעונה אחת.

היום יום / ג' מנחם אב

בתשעת הימים, אנו חושבים על הצער בכך שהיהודים בגלות. אנו מבקשים מה' שישלח לנו את משיח עכשו. היום אנו לומדים משהו מאד מענין – נקודה למחשבה על הגלות. נקודה שתתן לנו חיות ולוודא

שָׁאֲנוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּכָל הַזְדַּמְנוּת שֵׁישׁ בְּמַהֲלָךְ הַגְּלוּת כְּדֵי לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים טוֹבִים.

בְּמַהֲלָךְ הַגְּלוּת, עֲבוּדָתְנוּ הִיא לְהִתְכוּנֵן לְבִיאַת הַמְּשִׁיחַ. הַעֲבוּדָה שָׁאֲנוּ עוֹשִׂים כְּעֵת תְּבִיאָה אֶת הַמְּשִׁיחַ- אֲבָל זֶה עֲבוּדָה מְאֹד קָשָׁה. ה' עָשָׂה אוֹתוֹת כְּפֶן בְּכוּנָה כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה רְאוּיִים לְקַבֵּל אֶת כָּל הַשְּׂכָר הַמִּיחָד כְּאֲשֶׁר מְשִׁיחַ יָבוֹא- לְהִיּוֹת קְרוּבִים מְאֹד אֶל ה'.

עֲלִינוּ לְזָכֹר שֶׁהַעֲבוּדָה הַקָּשָׁה שָׁאֲנוּ עוֹשִׂים כְּעֵת הַיּוֹם זֶה שֶׁתְּבִיאָה אֶת הַמְּשִׁיחַ, וְכָל דְּבַר קָטָן שָׁאֲנוּ עוֹשִׂים יִקְרַב אוֹתְנוּ לָה'. אֲנִי נִרְגֵּשׁ רַע כְּשֶׁמְשִׁיחַ יָבוֹא אִם הַפְּסָדְנוּ הַזְדַּמְנוּיּוֹת כְּאַלְהָה.

אֲנִי רוֹצֵים מְשִׁיחַ עִכְשָׁו! אֲבָל אִם חֵס וְשָׁלוֹם אֲנַחְנוּ בְּגִלוּת לְעוֹד רְגַע וְצָרִיכִים לְעֲבוֹד קָשָׁה כְּדֵי לְהִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ שֶׁה' רוֹצֵה, עֲלִינוּ לְדַעַת שֶׁזֶהוּ זְמַן מִיחָד - לֹא תִהְיֶה לָנוּ עוֹד הַזְדַּמְנוּת לְבַצֵּעַ סוּג כְּזֶה שֶׁל עֲבוּדַת ה'.

סֵפֶר הַמִּצְוֹת / מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה רִס"ב

בְּסֵפֶר הַמִּצְוֹת הַיּוֹם לּוֹמְדִים אֶת מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה רִס"ב שֶׁלְּאֲדָם אֲסוּר לְמַנַּע מֵאֲשֶׁתּוֹ דְּבָרִים מְסִימִים- לְמַשֵּׁל אֲסוּר לוֹ לְמַנַּע מִמֶּנָּה מְזוּן אוֹ בְּגָדִים.

רְמַב"ם / הַלְכוֹת אִישׁוֹת פְּרָקִים י"ז, ט"ו, ט"ז

בְּרַמַּב"ם הַיּוֹם לּוֹמְדִים הַלְכוֹת רַבּוֹת מֵהַבְּעַל צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְמַעַן אֲשֶׁתּוֹ. עָלָיו לְשַׁלֵּם עֲבוּר רוֹפְאִים אִם הִיא חֵס וְשָׁלוֹם חוֹלָה, וְאִם חָלִילָה הִיא מְשֻׁלְּכֶת לְבֵית הָאֲסוּרִים עָלָיו לְשַׁלֵּם פְּדִיּוֹן כְּדֵי לְהוֹצִיאָהּ מִשָּׁם. עָלָיו לְדַבֵּר אֵלֶיהָ יָפֵה וְלֹא לְכַעוֹס.

לוֹמְדִים גַּם מֵהַעֲלָה אֶת הָאִשָּׁה לַעֲשׂוֹת לְמַעַן בַּעֲלָהּ. הַרְמַב"ם אוֹמֵר שֶׁעָלֶיהָ לְכַבֵּד אוֹתוֹ מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כְּמִיטֵב יְכַלְתָּהּ שֶׁהַדְּבָרִים יִהְיוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹהֵב.

דְּרָכֵי הַחֲסִידוֹת / תְּשַׁעַת הַיָּמִים

בְּמַהֲלָךְ תְּשַׁעַת הַיָּמִים יְהוּדִים מְרַגְּשִׁים עַד כְּמֵה קָשָׁה לְחַיּוֹת בְּלֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְצָעַר עַל כֶּן שָׁאֲנוּ בְּגִלוּת. יִשְׁנֶם דְּבָרִים רַבִּים שָׁאֲסוּר לַעֲשׂוֹת בְּתְשַׁעַת הַיָּמִים כְּמוֹ שְׁחִיָּה, כְּבִיסָה וְעוֹד בְּגִלְל שָׁאֲנַחְנוּ בְּאַבְלוֹת עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וְעַדִּין, הַרְבֵּי אוֹמְרֵי, יְהוּדִי צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה! זֶה יִקְרַב אֶת בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ.

אֲזַי מֵה כֵּן מִתֵּר לַעֲשׂוֹת בְּמַהֲלָךְ תְּשַׁעַת הַיָּמִים שֶׁיָּבִיא לָנוּ שִׂמְחָה? לְמוֹד תּוֹרָה! כְּמוֹ שֶׁלְּמַדְנוּ בְּתַהֲלִים הַיּוֹם, כְּשֶׁמְסִימִים לְלַמֵּד חֶלֶק מִהַתּוֹרָה, זֶה מְבִיא שִׂמְחָה. (בְּשִׁבְתָּ סִימָנוּ חֲמֵשׁ שְׁלָם!). אֲפֹלוּ נוֹהֲגִים לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה. הַשִּׂמְחָה הַזֹּאת בְּטוֹחַ תְּבִיאָה אֶת מְשִׁיחַ בְּמַהֲרָה!

הַרְבֵּי תִקְוָה תִקְנָה שֶׁבְּמַהֲלָךְ כָּל יוֹם מִתְשַׁעַת הַיָּמִים יַעֲרֹכוּ סִיּוֹם עַל מִסְכַּת מֵהַגְּמָרָה הַיּוֹם וְזֶה יוֹסִיף לָנוּ בְּשִׂמְחָה. בְּסִיּוֹם, אֲנִי צָרִיכִים אֲפֹלוּ לַעֲרֹךְ סְעוּדָה מִיחָדָת. הַשִּׂמְחָה הַזֹּאת בְּוַדָּאִי תְּבִיאָה לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ!